

MINISTERIE VAN LANDBOUW

Bestuur voor Landbouwkundig Onderzoek

Kommissie voor Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek

in de Zeevisserij (T.W.O.Z.)

(Voorzitter : F. LIEVENS, directeur-generaal)

VISSTOCKS

SITUATIE 1974 en VOORUITZICHTEN 1975

R. DE CLERCK.

Onderwerkgroep « Biologie » (I.W.O.N.L.)

Mededelingen van het Rijksstation voor Zeevisserij (C.L.O. Gent)

Publikatie nr 100-B/14/1975

MINISTERIE VAN LANDBOUW

Bestuur voor Landbouwkundig Onderzoek
Kommissie voor Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek
in de Zeevisserij (T.W.O.Z.)

(Voorzitter : F. LIEVENS, directeur-generaal)

VISSTOCKS

SITUATIE 1974 en VOORUITZICHTEN 1975

R. DE CLERCK.

Onderwerkgroep « Biologie » (I.W.O.N.L.)

Mededelingen van het Rijksstation voor Zeevisserij (C.L.O. Gent)

Publikatie nr 100-B/14/1975

D/1975/0889/2

Begin 1974 werd de toestand van de belangrijkste Belgische visserijen beschreven en werden vangstvoorspellingen voor het jaar 1974 opgesteld (1). Globaal gezien werden deze voorspellingen bevestigd. De achteruitgang van de tong-, schelvis- en haringvisserij heeft zich gemanifesteerd. De goede vooruitzichten voor de platvisvisserij in de Ierse Zee en het Kanaal van Bristol hebben zich in goede vangsten gereflecteerd. De verwachte goede vangsten op kabeljauw en wijting in de Noordzee werden evenwel niet geboekt ingevolge het aanhoudend stormweer in het tweede halfjaar van 1974.

De werkgroep "Biologie" van de Commissie T.W.O.Z. is momenteel opnieuw in staat zowel de vangsten van 1974 te analyseren, als de vangstvoorspellingen voor 1975 kenbaar te maken. De technieken die voor de analyses en prognosen worden aangewend, zijn als volgt te beschrijven. In de eerste plaats kan door regelmatige bemonsteringen van de aanvoer in de vismijnen een schatting van de leeftijdsopbouw van het bevisbare gedeelte van de populatie worden gemaakt en kan de sterkte van de diverse jaarklassen, waaruit een populatie is opgebouwd, worden bepaald (figuur 1 en 2). In de tweede plaats kan door experimentele visserijen op paai- en broedplaatsen de sterkte van het broed worden bepaald. Hierin zijn zowel de planktonbemonsteringen, als de opnamen van de 0- en I-jarige vissen vervat. Deze kennis laat dan toe een schatting te verrichten van de omvang van deze rekruten en van het relatief aantal volwassen vissen dat de stock binnen gemiddeld 2 tot 3 jaar zal vervoegen. De combinatie van beide onderzoeken - de markt bemonsteringen en de experimentele visserijen - drukt zich dan uiteindelijk uit in stockramingen.

Onderhavig rapport belicht achtereenvolgens de tongvisserij in de Noordzee, de Ierse Zee en het Kanaal van Bristol en de Noordzee scholvisserij, -kabeljauwvisserij, -wijtingvisserij, -schelvisvisserij en -haringvisserij.

1. De tongvisserij in de Noordzee.

De Belgische tongaanvoer uit de Noordzee bedroeg in 1974 924 ton, hetgeen een vermindering van 25 % ten opzicht van het vorige jaar betekent (figuur 3). Dit cijfer is trouwens het laagste dat in de laatste tien jaar werd bekomen. Ook het rendement is verder teruggelopen. In kg per uur boomkorrevisserij uitgedrukt beliepen de rendementen voor de jaren 1971 tot 1974 achtereenvolgens 10,9 , 8,6 , 8,1 en 7,0.

De reden van deze evolutie werd reeds vroeger omschreven, nl. het ontbreken van een sterk broedjaar na 1963 en de te hoge internationale visserijinspanning. Beide elementen kwamen opnieuw duidelijk bij het populatieonderzoek van de stock in 1974 naar voren (figuur 1). De populatie bestond bijna hoofdzakelijk uit drie-, vier- en vijfjarigen ; zij hebben voor ca. 60 % van de aanvoer gezorgd. Het verschijnsel dat te veel uit de jonge volwassen stand van de populatie geput dient te worden, sluit in zich dat de voortplanting nog verder in het gevaar komt. Het aandeel van de eens zo sterke jaarklasse 1963 beperkte zich in 1974 nauwelijks nog tot 6,6 %.

Het eieren- en larvenonderzoek en de bestandsopnamen in 1974 verricht, hebben uitgewezen dat de nieuwe jaarklasse 1974 evenmin belangrijk te noemen is, zodat een nog verdere terugloop van de vangsten tot 1977 kan worden verwacht (2) (3).

2. De tongvisserij in de Ierse Zee,

De visserij op tong in de Ierse Zee is in 1974 iets teruggelopen, nl. met ongeveer 113 ton tegenover het vorige jaar (figuur 3). De totale aanvoer, ten bedrage van 613 ton, blijft evenwel nog steeds belangrijk voor de marktvraag. Het rendement, op basis van het aantal kg

per uur boomkorrevisserij, daalde in 1974 tot 18 vergeleken met het rendement van 20 in 1973. Dit rendement en meteen ook de stockdichtheid blijft echter beduidend hoger dan in de Noordzee en de vooruitzichten in dit gebied zijn dan ook verder goed te noemen.

Het populatieonderzoek van 1974 bevestigde anderzijds de vroegere bevindingen omtrent de aanwezigheid van verschillende goede jaarklassen. Hieraan mag de jaarklasse 1969, die nu ten volle wordt gerekruteerd, als zeer sterk worden toegevoegd (figuur 1). Een studie (4) omtrent de invloed van de temperatuur van het zeewater op de jaar-
klassensterkte heeft uitgewezen dat in dit gebied alleen, bij hoge voorjaars-temperaturen goede jaarklassen tot stand kunnen komen. Vermits zich de laatste tien jaar geen strenge winters hebben voorgedaan, zijn dan ook meerdere goede broedjaren in de populatie aanwezig. Zij kunnen dan ook een waarborg voor goede vangsten voor de volgende jaren vormen.

3. De tongvisserij in het Kanaal van Bristol.

De aanvoer van tong uit het Kanaal van Bristol beliep in 1974 837 ton, hetgeen een verhoging van 80 ton betekent tegenover de vangsten in 1973 (figuur 3). Het rendement, uitgedrukt in kg per uur boomkorrevisserij verhoogde een weinig, nl. van 16,4 in 1973 tot 16,8 in 1974.

Het populatieonderzoek van 1974 wees op weinig grote verschillen in jaarklassensterkten (figuur 1). Opmerkelijk was ook de aanwezigheid van tong van meer dan 20 jaar oud. Dit is blijkbaar een indicatie dat de populatie niet aan te sterke bevissing bloot staat. Een studie (4) heeft ook aangetoond dat het konstant broedproces in dit gebied dient te worden toegeschreven aan het feit dat er zich praktisch geen temperatuursverschillen in het zeewater gedurende het voorjaar voordoen. Dit sluit in zich dat verdere goede vangsten in het Kanaal van Bristol in het vooruitzicht kunnen worden gesteld.

4. De scholvisserij in de Noordzee.

De scholaanvoer in 1974 bedroeg 3.859 ton tegenover 4.085 in 1973 (figuur 3). Deze vermindering is uitsluitend te wijten aan een gevoelige verminderde aktiviteit van de visserij met de borden-trawl. De boomkorrevisserij vertoonde daarentegen een vooruitgang op het gebied van de vangsten en ook op het gebied van het rendement, nl. van 24,7 kg tot 26,8 kg per uur vissen.

Er kan dan ook worden vooropgesteld dat de scholvisserij in de Noordzee nog steeds op hetzelfde hoog peil van de vorige jaren wordt beoefend. Dit is voornamelijk een gevolg van de gelijkmatige aanbreng van de opeenvolgende jaarklassen, zoals duidelijk uit het populatieonderzoek van 1974 naar voren kwam (figuur 2).

Een studie omtrent de scholstand in de kustwateren (5) heeft uitgewezen dat er zich in dit gebied een permanente volwassen schol-stock ophoudt. De intrede van de 0-jarige schol grijpt plaats vanaf mei-juni als gevolg van een migratie vanuit het paaigebied, nl. het "Diepwaterkanaal". De rekruten van de jaarklassen 1971 en 1973 waren numeriek sterker dan deze van de jaarklassen 1970 en 1972. Uit deze vaststelling volgt dat de scholstand in de Noordzee - behoudens een plotse sterke stijging van de internationale visserijinspanning - verder goede vooruitzichten kan bieden.

5. De kabeljauwvisserij in de Noordzee.

De kabeljauwvisserij in de Noordzee heeft in 1974 niet het verwachte succes gekend (figuur 3). De vangsten (7.777 ton) waren lager dan in 1973 (8.615 ton). Dit moet hoofdzakelijk worden toegeschreven aan de slechte weersomstandigheden, hetgeen duidelijk wordt weerspiegeld in een vermindering van het aantal visuren, nl. met ongeveer 75.000 uren opzichte van 1973 en in de verhoging van het rendement, nl. 105 kg per uur "Danish pair" trawl tegenover 92 kg.

Een relatieve vooruitgang van de kabeljauwvangsten was reeds vorig jaar te voorspellen, vermits uit de gegevens van de "International Young Herring Survey" (6) de sterkte van de jaarklas 1972 tot uiting was gekomen. Dit werd overigens bevestigd door het populatieonderzoek (figuur 2). Er werd uitgemaakt dat 70 % van de totale vangst uitsluitend uit deze jaarklasse 1972 (tweejarigen) bestond. Het aandeel van de bijzonder sterke jaarklasse 1969 was eerder gering (3,3 %), hetgeen aantoont dat de visserijdruk op kabeljauw in de Noordzee te hoog ligt en zelfs in die mate dat na vijf jaar een volledig broed wordt weggevist.

Een nieuwe sterke jaarklasse heeft zich intussen gevormd, nl. deze van 1974. De eerste vangsten van deze jaarklasse mogen vanaf het tweede halfjaar van 1975 worden verwacht, hetgeen overeenkomt met een leeftijd van anderhalf jaar. Uiteindelijk kan de kabeljauwvangst in de Noordzee globaal gezien in 1975 hoger uitvallen dan deze in 1974.

6. De wijtingvisserij in de Noordzee.

De wijtingvisserij in de Noordzee viel in 1974 terug op 2.635 ton, hetgeen een vermindering van 190 ton tenopzichte van de aanvoer in 1973 betekent (figuur 3). Zoals voor kabeljauw moet ook hier deze achteruitgang aan klimatologische omstandigheden worden toegeschreven. Het aantal visuren bedroeg in 1974 ongeveer 88.000 eenheden minder dan in 1973. Het rendement lag in 1974 evenwel hoger, nl. 11,7 kg per uur bordenvisserij ten opzichte van 9,0 kg in 1973.

Het verhoogde rendement in 1974 was te wijten aan de sterke jaarklasse 1972 (figuur 2). Het populatieonderzoek wees immers uit dat 64 % van de aanvoer, van deze jaarklasse afkomstig was. Verder kwam tot uiting dat de aanvoer uitsluitend uit twee leeftijdsklassen werd geput, nl. de twee- en driejarigen. Oudere wijting wordt bijna niet meer

in de vangsten aangetroffen, hetgeen meteen ook de hoge visserijsterfte op wijting in de Noordzee onderstreept.

Wegens het feit dat de inkomende jaarklassen 1973 en 1974 niet bijzonder sterk blijken, kan worden vooropgesteld dat de aanvoer in 1975 een verdere daling zal kennen.

7. De schelvisvisserij in de Noordzee.

De aanvoer van schelvis uit de Noordzee is sterk gedaald, nl. van 1.832 ton in 1973 tot 889 in 1974 (figuur 3). Ook het rendement liep terug, nl. van 18,1 kg per uur bordenvisserij tot 17,3 kg.

De reden van deze terugloop is in de eerste plaats te zoeken in de ongunstige atmosferische omstandigheden die in een vermindering van 34.000 visuren resulteerden. In de tweede plaats was zoals het populatieonderzoek aantoonde (figuur 1), de zwakke jaarklasse 1972 de oorzaak van een gevoelige vermindering van de biomassa aan schelvis. De daaropvolgende jaarklassen, nl. die van 1973 en 1974, zijn evenmin erg belangrijk in aantal, zodat voor de vangsten in 1975 een verdere daling kan worden verwacht.

8. De haringvisserij in de Noordzee.

De haringvangst in 1974 kende een terugloop tot 603 ton tegenover 2.100 ton in 1973. De stelselmatige daling van de haringvangsten in de Noordzee in het laatste decennium dient voornamelijk te worden toegeschreven aan de te hoge exploitatie van de stock, zowel door de visserij op volwassen haring, als door de industriële visserij op onvolwassen haring. Deze bezorgdheid werd reeds vroeger uitgedrukt (1) en bestond hoofdzakelijk in het feit dat te weinig volwassen haringen overblijven om voor de reproductie te zorgen. Een of meerdere zwakke

jaarklassen, zoals bv. deze van 1971 (6) resulteerden in een bruuske daling van de vangsten, zoals bv. in 1974.

Steunend op het feit dat de inkomende jaarklasse 1972 iets sterker werd geschat dan deze van 1971, mogen de vangstmogelijkheden voor 1975 een weinig hoger worden geraamd dan in 1974.

Uitluiding.

Samenvattend zijn de vangstprognoses voor 1975 in onderstaande tabel weergegeven.

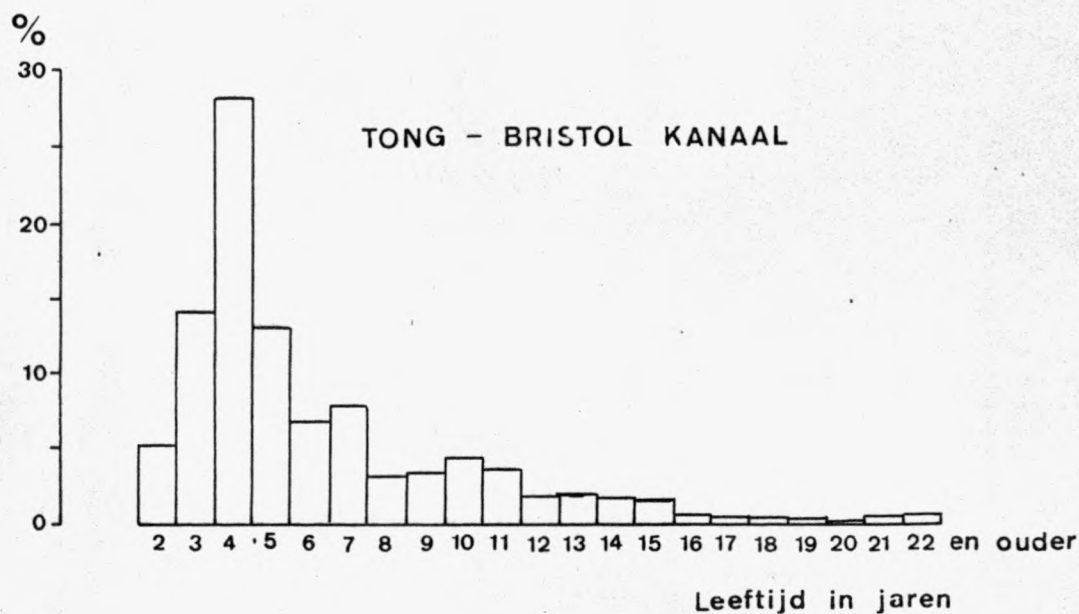
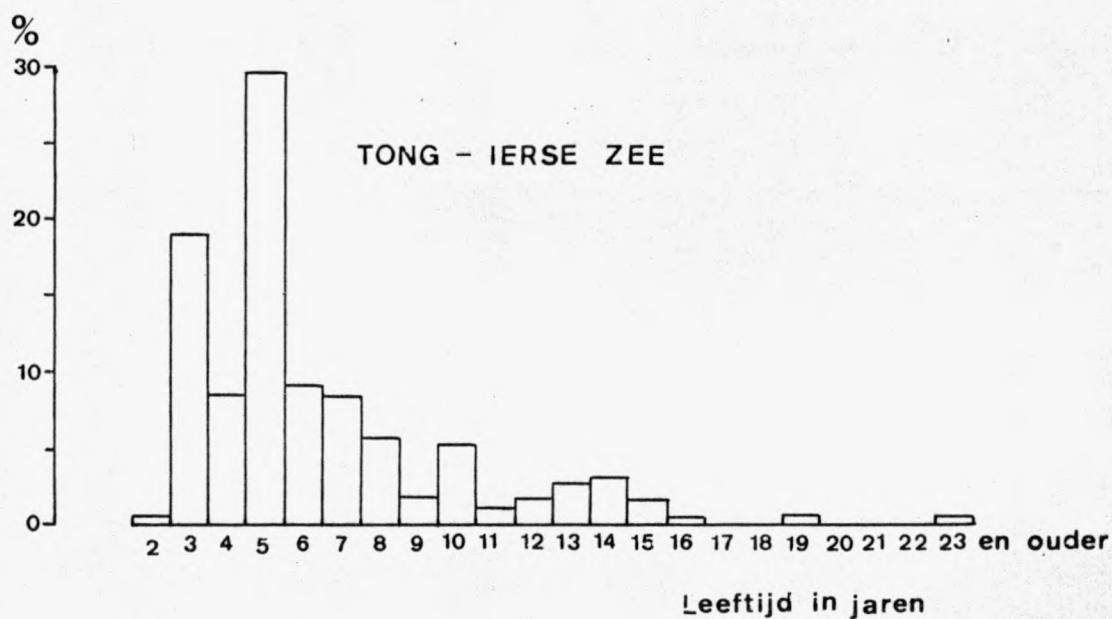
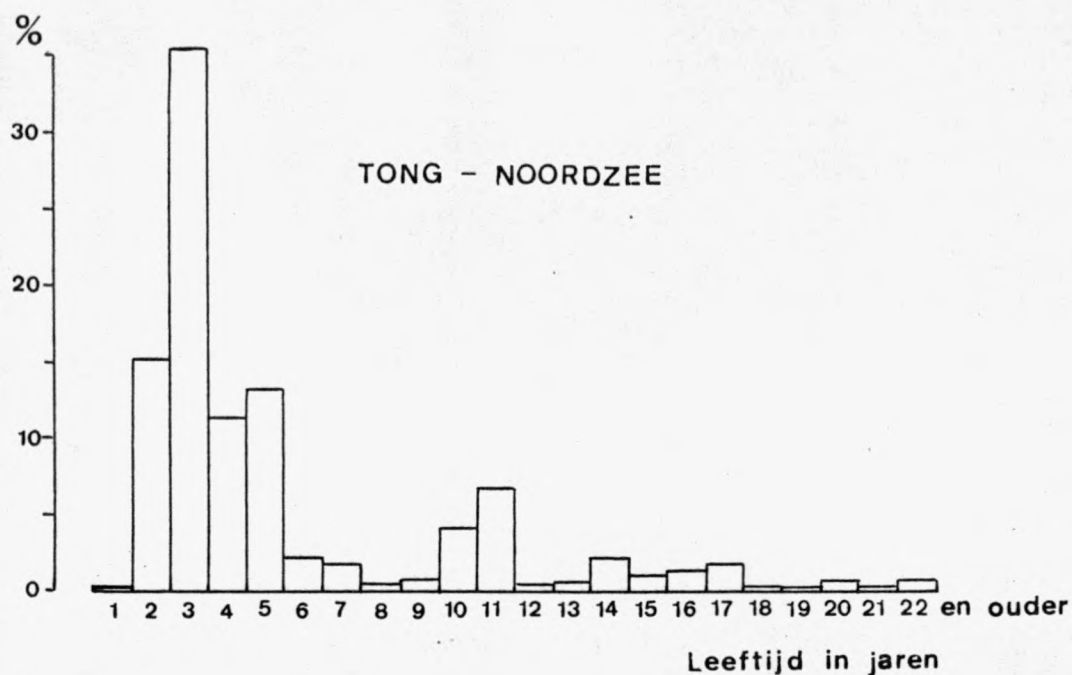
Vissoort	Gebied	Prognose 1975
TONG	Noordzee	verdere daling met ca. 20 %
	Bristol Kanaal	zelfde goede vangsten als 1974
	Ierse Zee	zelfde goede vangsten als 1974
SCHOL	Noordzee	zelfde goede vangsten als 1974
KABELJAUW	Noordzee	stijging vanaf 2e halfjaar
WIJTING	Noordzee	daling vanaf 2e halfjaar
SCHELVIS	Noordzee	verdere daling
HARING	Noordzee	zelfde of iets hogere vangsten.

Uit deze voorspellingen moet de visserij voor 1975 als weinig hoopvol tegemoet worden gezien. Voor geen enkele van de beschreven populaties is een topjaar in 1975 te verwachten. Met uitsluiting van de tongvisserij in het Bristol Kanaal en de Ierse Zee en de schol- en kabeljauwvisserij in de Noordzee, zullen alle andere belangrijke visserijen dalen of nog verder dalen. Deze algemene tendens heeft internationale tussenkomsten met zich medegebracht, zowel op biologisch vlak als op het vlak van het beleid. Voor alle hier beschreven visserijen zullen voor 1975 en verder, vangstkwota worden ingevoerd.

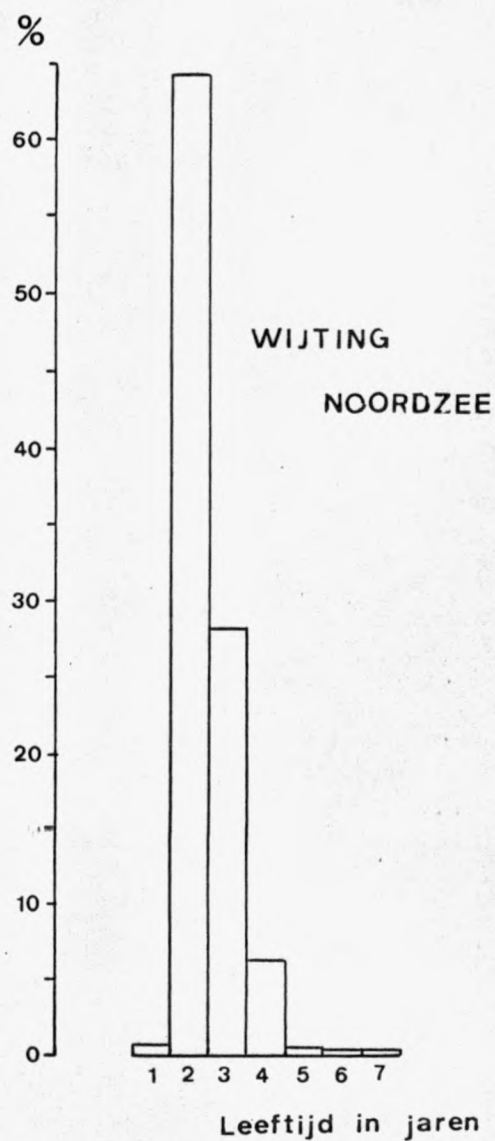
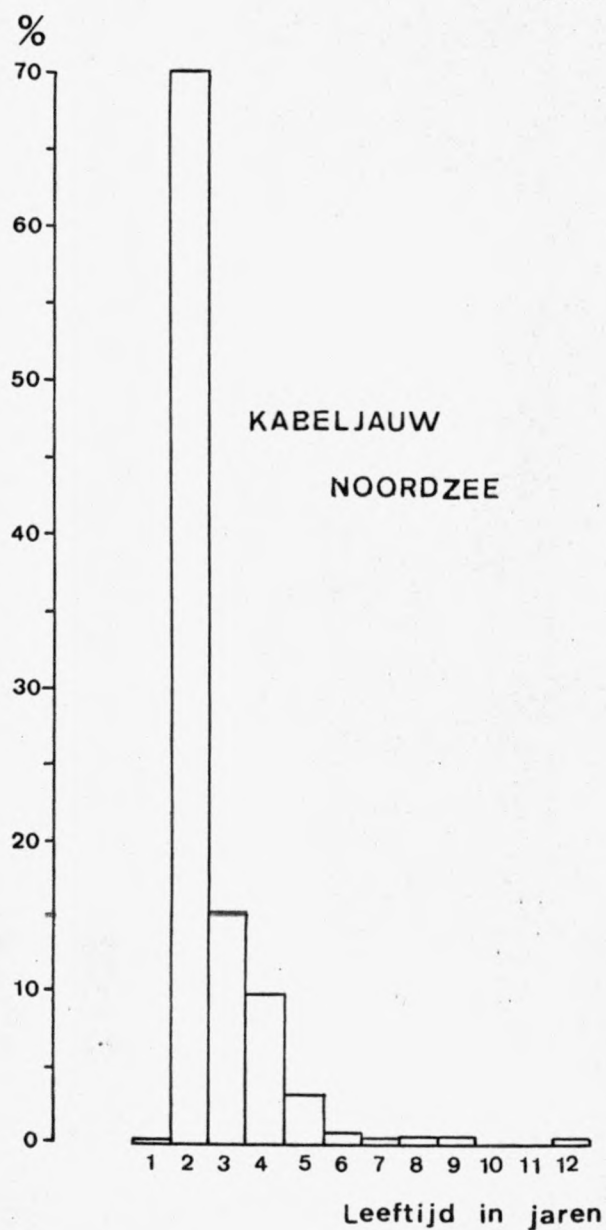
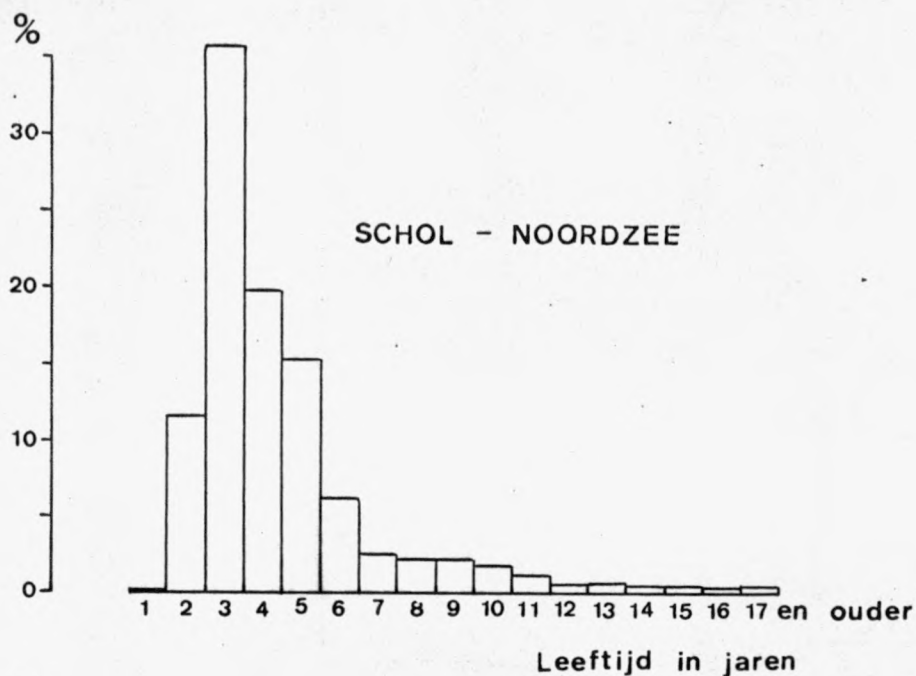
Deze kwota zijn er op gericht om een rationele en optimale bevissing na te streven. Vandaar dat de kwota ieder jaar moeten worden herzien en aangepast aan de omvang van de stocks.

Bibliografie.

- (1) DE CLERCK, R. Visstocks : situatie, vooruitzichten. Med. Rijksstat. Zeevisserij (C.L.O. Gent), publ. nr 86-B/11/1974.
- (2) DE CLERCK, R. Contribution on the densities of flatfishes off the Belgian coast during the period 1970-1973. An. Biol. 30, Flatfishes (in druk).
- (3) SMAGGE, A. The densities of sole eggs and larvae along the Belgian coast during 1974. C.I.P.S. Rap. Synth. RZ 01. 1974.
- (4) DE CLERCK, R. On the effects of temperature on sole recruitment I.C.E.S. C.M. 1974/F : 30.
- (5) DE CLERCK, R. : Contribution on the densities of flatfishes off the Belgian coast during the period 1970-1973. Annales Biologiques 30. Flatfishes 1974.
- (6) Anonymus. Report of the Working Group on North Sea young herring Surveys. I.C.E.S. C.M. 1974/H : 6.

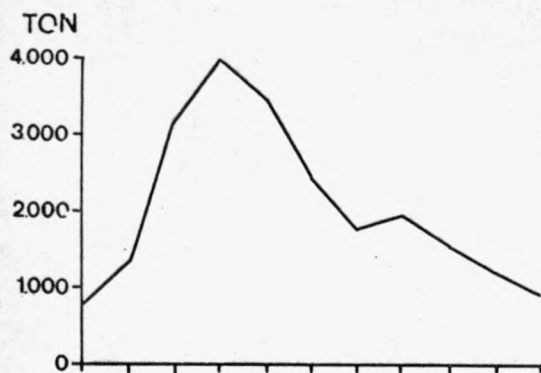

Figuur 1. De procentuele verdeling in leeftijdsklassen van de aanvoer van tong in 1974 uit de Noordzee, Kanaal van Bristol en Ierse Zee.

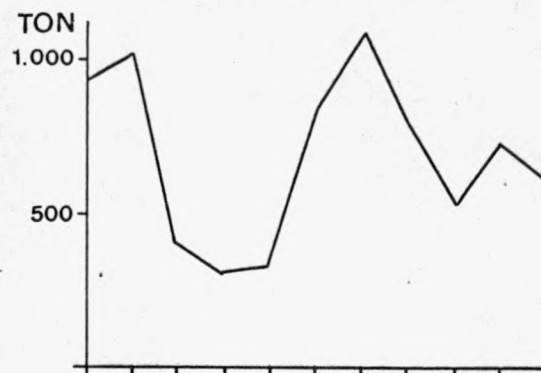

Figuur 2. De procentuele verdeling in leeftijdsklassen van de aanvoer in 1974 van schol, kabeljauw en wijting uit de Noordzee.

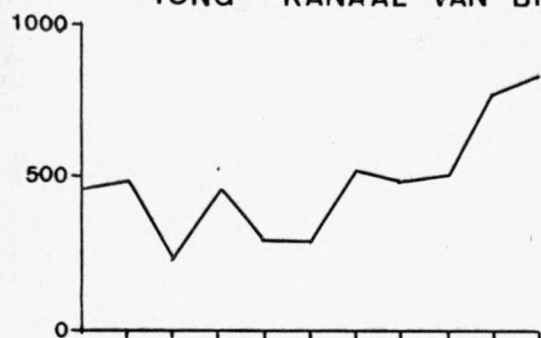
TONG - NOORDZEE

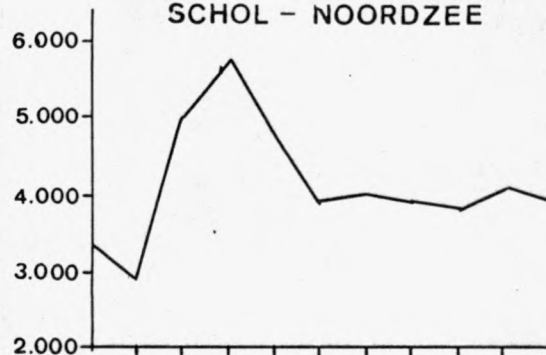
TONG - IERSE ZEE

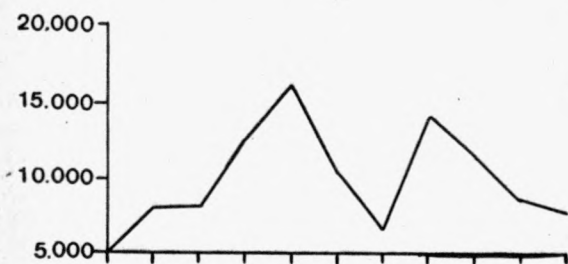
TONG - KANAAL VAN BRISTOL

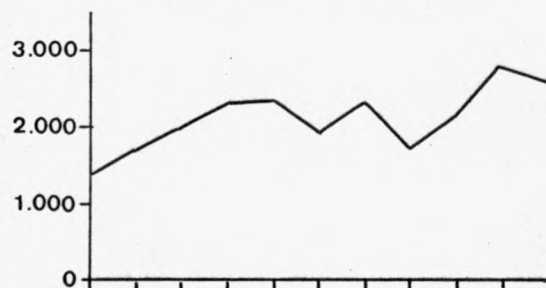
SCHOL - NOORDZEE

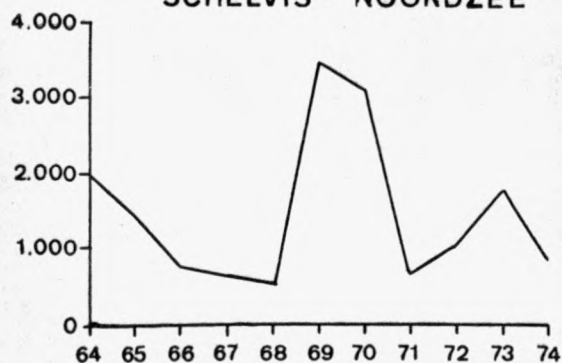
KABELJAUW - NOORDZEE

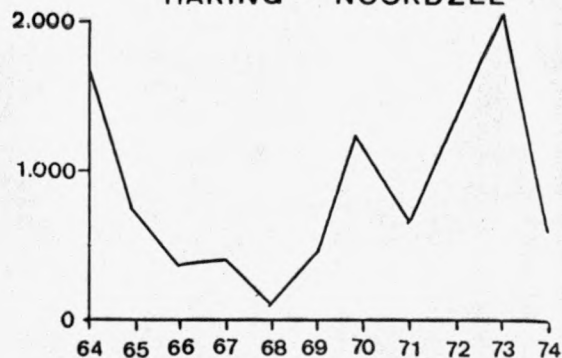
WIJTING - NOORDZEE

SCHELVIS - NOORDZEE

HARING - NOORDZEE

Figuur 3. De aanvoer over de periode 1964-1974 van tong, schol, kabeljauw, wijting, schelvis en haring.

